

(Clausen) ligesom ogsaa af mig, antager jeg ikke, at dette Thing vil gaa ind derpaa. Jeg skal derfor fremdeles anbefale ikke at stemme for Sagens Overgang til 2den Behandling. Naar jeg endnu kun tilføie en Bemærkning, og det er, at naar der har været Tale om, at denne Sag har været underkastet storpolitisk Behandling, tror jeg, det vil fremgaa af Diskussionen, at den har været fuldstændig real, fuldstændig saglig, og at der saavel fra mig som fra de øvrige Talere, der have udtalt sig om denne Sag, kun er gjort saglige Grunde gjældende, og at der ikke er henvist til Ministeriets almindelige Uformuenhed til at føre Noget igennem eller deslige: det er der ikke paa nogen Maade henvist til.

Da ingen flere ønskede at udtale sig, var Forhandlingen sluttet.

Lovforslagets Overgang til 2den Behandling
forkastedes med 56 Stemmer mod 16.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til
Lov om Oprettelsen af en Statskole
for Kvinders Uddannelse til Lærer-
inder m. m.

(Lovforslaget findes i Tillæg C.)

Lovforslaget fattes under Forhandling.

H. Holm: Paa det Tidspunkt af Rigsdagsamlingen, hvor vi nu befinder os, og under de politiske Forhold, vi i Dieblirket staar i, kan der jo ikke være særlig Opfordring til at udtale sig om de enkelte Sager, der nu først i den ellefte Time kommer til Behandling her i Folkethinget; men dette er en Sag, der første Gang kommer til os, og jeg tror derfor, det er rigtigt at ledsage den med et Par Ord. Den ærede Kultusminister har i denne Vinter udfoldet en meget frugtbar Forfattervirksomhed. Jo færre Forslag han har kunnet sætte igennem, des flere har han skrevet, og jo vanskeligere det har været for ham at magte de smaa Opgaver, des dristigere har han taget fat paa de store Opgaver, som kunde ligge for. Ligesom han tidligere har prøvet paa at reformere Kunstakademiet gennem et nyt Reglement og Kirken gennem sit Bispeaar, saaledes har han i denne Samling taget fat paa Musæerne, Lærerinders Uddannelse og tilsidst paa hele vort Skolevæsen fra øverst til nederst, baade

det høiere og det lavere. Der er, saavidt jeg kan se, endnu kun enkelte af de Omraader tilbage, der forterer under Kultusministeriet, ja maaste er Theatret det eneste, der endnu er tilbage, men det kan jo mulig komme til at danne en passende Afslutning paa disse omfattende Forslag. De have imidlertid alle et Fællesmærke, og det er, at de kun ere Programforslag. Efter den Erfaring, den ærede Minister har gjort, baade for sit eget og for de andre Ministres Vedkommende, kan han ikke have gjort sig meget Haab om at faae disse Forslag gennemførte i denne Sal, og det forekommer mig heller ikke, at den Maade, hvorpaa han har forbedret og fremlagt dem, tyder paa, at det har været hans Mening. Det ser mere ud, som om den ærede Minister havde villet fremlægge et kultusministerielt Program, der var skiftet til at vise hans Interesse for Kirke og Skole, Kunst og Videnskab og vinde Stemning til de forskellige Sider for ham og hans Politikk. Om det vil kunne lykkes ham at vinde Lærerne ved den Lønningforhøielse, som er stillet i Udsigt, Kvinderne ved Forslag til et Statsseminarium, Grundtvigianerne ved Udsigten til en Høiskole i Sorø, der ikke skal ligge i Sorø, o. s. v. o. s. v., det veed jeg ikke; Fremtiden vil vise det. Jeg tror det ikke; thi de Allerfleste, som have fulgt med i det politiske Liv, vil kunne sige sig selv, at hvis den høitærede Minister havde haft virkelig Interesse for alle disse Sagers Gjennemførelse, havde han fulgt en helt anden Vej, ja havde han tilraadet Hans Majestæt Kongen at tage en Minister, der stod i et jaadant Forhold til hele Rigsdagen, til begge dens Afdelinger, at han var i Stand til at sætte sine Sager igennem. Naar han ikke har gjort det, kan jeg ikke opfatte det anderledes, end at Forslagene er rene Programforslag. Og jeg antager ikke, der er ret Mange, som ville blive stærkt bedaaede af den Interesse, Ministeren har vist for disse Sager, naar den kun har givet sig tilkjende i Forslag, hvorom Enhver maatte sige sig selv, at de ikke vilde blive til Virkelighed. Paa den Maade bliver man ikke en Reformatør, men kun en Projektmager. Hvad særlig angaar det Forslag, der her foreligger, forekommer det mig, at det endnu mindre end flere af de andre vil egne sig til at blive vedtaget her i Salen, og jeg kan ikke tro, at den høitærede Minister har gjort sig nogenomhelst Illusion i saa Henseende. Thi ellers vilde han vistnok have forberedt Sagen paa en noget anden og omhyggeligere Maade. Jeg tror ikke, at han da vilde have nøiedes med at sige, som det hedder i Motiverne: „Ministeriet er overbevist om, at det er nødvendigt at faae et Statsseminarium